



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 46/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Ľubomírom Havlíkom, Svätoplukova 28, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava (ďalej len „národná protizločinecká jednotka“ alebo „vyšetrovateľ národnej protizločineckej jednotky“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (ďalej len „napadnuté konanie vyšetrovateľa NKA“).

Zo sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní národnej protizločineckej jednotky bolo sťažovateľke uznesením vyšetrovateľa pod ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 z 25. mája 2017 vznesené obvinenie pre podozrenie zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona na skutkovom základe, ako je uvedený v označenom uznesení.

Sťažovateľka uvádza, že napriek tomu, že už 2. mája 2016 bolo pod rovnakým číslom konania vydané uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvineným [REDAKOVANÉ] a spol. (bez obvinenia sťažovateľky, pozn. sťažovateľky) za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné, v odôvodnení ktorého sa popisuje skutok, za ktorý bola sťažovateľka obvinená až 25. mája 2017, teda o rok neskôr, počas celého tohto obdobia nemala možnosť sa k týmto skutočnostiam a podozreniam vyjadriť, pretože príslušný vyšetrovateľ ju počas celého tohto obdobia k veci ako svedkyňu nevypočul. Namieta, že jej bola „*pocas jedného roka fakticky odobratá možnosť sa brániť voči podozreniu, ktoré polícia vyšetrovala a neskôr ju zaň aj obvinila*“.

Takýto postup vyšetrovateľa je podľa jej názoru v zrejmom rozpore s § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Namieta, že „nezáujem“ vyšetrovateľa o jej vypočutie pokračuje aj po tom, ako jej 10. júna 2017 bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, pretože ani pol roka po tom, ako jej bolo vznesené obvinenie, ju vyšetrovateľ nevypočul,

čím jej znemožňuje uplatnenie „jej práva na obhajobu, ktorého nepochybnou súčasťou je i právo osobne sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú jej kladené za vinu“. Vyšetrovateľ národnej protizločineckej jednotky teda už rok a pol vedie proti nej vyšetovanie, z toho pol roka v postavení obvinenej bez toho, aby ju vypočul, čím ju stavia do stavu právnej neistoty.

Uvádza, že dosiaľ jedinou jej možnosťou vyjadriť sa k vznesenému obvineniu a uviesť skutočnosti na svoju obranu bolo podanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 25. mája 2017. Podaná sťažnosť však bola uznesením prokurátora „formálne zamietnutá bez toho, aby sa tento s námietkami sťažovateľky dôsledne vysporiadal“.

Uvedený stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza, je podľa jej názoru zapríčinený predovšetkým „hrozbou vysokého trestu odňatia slobody (až 10 rokov) a nemožnosťou vyjadriť sa do zápisnice procesne relevantným spôsobom, pretože vyšetrovateľ do dnešného dňa nevykonal žiadne kroky k tomu, aby sa obvinená mohla vyjadriť ku skutku, ktorý sa jej kladie za vinu, a navrhovať dôkazy o jej nevine.

Trestný poriadok ako i z neho vychádzajúce Nariadenia Ministra vnútra pritom poskytujú celú škálu možností výberu, ako má vyšetrovateľ organizovať svoju prácu tak, aby bol riadne a včas zabezpečený výkon trestného konania tak, aby neprichádzalo k zbytočným prietahom v konaní a aby boli dodržané všetky záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktoré SR ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

V predmetnej trestnej veci... je sťažovateľka obvinená z dvoch zločinov, pričom od jej výpovede závisí aj závažný zásah do práv a slobôd inej osoby, ktorá je t. č. už 18 mesiacov v kolíznej väzbe podľa § 71 odsek 1 písm. b) Trestného poriadku. Uvedený skutok vyšetruje kvalifikovaný vyšetrovateľ elitnej zložky Prezídia Policajného zboru, a preto by výsluch obvinenej mal byť vykonaný neodkladne po vydaní meritórneho rozhodnutia, aby bolo možné objasniť všetky skutočnosti vyšetrovaného zločinu.

Pri rozhodovaní o prepustení z väzby obv. [REDAKOVANÉ] bola jedným z dôvodov predĺženia jeho kolíznej väzby v zmysle § 71 odsek 1 písm. b) Trestného poriadku aj skutočnosť, že obvinená... (sťažovateľka) nebola do dnešného dňa zápisnične ani inak

vypočutá, čo malo za následok predĺženie väzby obv. [REDAKOVANÉ] o ďalšie dva mesiace, čo je spolu už 19 mesiacov. Pritom sťažovateľka je riadne zamestnaná, býva na adrese svojho trvalého pobytu a zásielky si riadne preberá, čoho dôkazom je i to, že zásielku obsahujúcu uznesenie o jej obvinení prevzala hneď nasledujúci deň po vyrozumení zo strany Slovenskej pošty. Zo strany sťažovateľky neboli, ani v súčasnosti nie sú vytvárané také prekážky, ktoré by sťažovali, resp. znemožnili jej predvolanie a vypočutie ako obvinenej osoby.

Vzhľadom k uvedenému je možné vysloviť podozrenie, že obvinenie sťažovateľky bez jej vypočutia a možnosti predkladať dôkazy o jej nevine má za cieľ o. i. aj umelo predlžovať kolúznú väzbu obv. [REDAKOVANÉ].“

Vzhľadom na uvedené zastáva názor, že má vážny dôvod domnievať sa, že zo strany vyšetrovateľa národnej protizločineckej jednotky dochádza v napadnutom konaní k porušovaniu jej základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru. Uvádza: „Účelom citovaných ustanovení Ústavy SR a Dohovoru je okrem iného zabezpečenie ochrany pred svojvôľou zo strany štátnych orgánov, umožnenie obrany včasnej a účinnej obrany proti vznesenému obvineniu a odstránenie právnej neistoty občana.

Právo obvineného vyjadriť sa osobne ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú mu kladené za vinu, a to bez zbytočného odkladu po oznámení obvinenia, je neoddeliteľnou súčasťou práva na obhajobu. Postupom vyšetrovateľa národnej protizločineckej jednotky... v predmetnom konaní toto právo sťažovateľky jednoznačne upreté bolo, čo má nepochybne vplyv aj na ďalší priebeh a zákonnosť vyšetrovania.“

Vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľka uvádza, že táto je zachovaná, pretože napadnuté konanie stále trvá. Vo vzťahu k právomoci ústavného súdu na prejednanie jej sťažnosti uvádza, že „vyšetrovanie v predmetnej veci je od počiatku vedené pod dôsledným dohľadom dozorujúceho prokurátora, ktorý je o celom postupe vyšetrovateľa podrobne informovaný a jeho postup schvaľuje, žiadať o prijatie opatrení konkrétneho dozorujúceho prokurátora je absolútne zbytočné. Zákon číslo 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov pritom neumožňuje

*domáhať sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v trestnom konaní ani preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní, vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku (§ 31 ods. 5). Podania sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR je tak v súčasnosti jedinou reálnou možnosťou na odstránenie prietahov v prípravnom konaní.“.*

*Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:*

*„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a jej práva vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru v konaní vedenom národnou protizločineckou jednotkou Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru – expozitúra Bratislava pod číslom konania ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 porušené bolo.*

*2. Národnej protizločineckej jednotke Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru – expozitúra Bratislava sa prikazuje v konaní vedenom pod číslom ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 konať bez zbytočných prietahov a urýchlene sťažovateľku k veci vypočuť.*

*3. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- € (jedentisíc eur), ktoré je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinné vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu.*

*4. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je povinné uhradiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 335,70 € na účet jej právneho zástupcu, a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

## **II.**

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania sťažnosti bolo sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru postupom vyšetrovateľa národnej protizločineckej jednotky v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka porušenie označených práv odôvodňuje skutočnosťou, že ani do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nebola v predmetnej trestnej veci vypočutá, resp. nebola jej daná možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sa jej kladú za vinu (s výnimkou podania sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 25. mája 2017, pozn.), napriek tomu, že obvinenie jej bolo vznesené už 25. mája 2017 a trestné stíhanie začalo 2. mája 2016.

Ústavný súd pri prerokovaní tejto časti sťažnosti vychádzal z princípu subsidiarity svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 153/2013, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ako zo sťažnosti vyplýva, sťažovateľka žiada o ústavnú ochranu v súvislosti s prebiehajúcim trestným konaním, ktoré sa nachádza v štádiu prípravného konania. Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, neskôr aj všeobecných súdov, naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, IV. ÚS 166/2010).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľke ako obvinenej a v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanej právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť po vznesení obvinenia. V prípade, ak dôjde k podaniu obžaloby, bude v právomoci súdov, ktorým prislúcha rozhodovanie o vine a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 ústavy), konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľky a posúdiť všetky relevantné skutkové aj právne okolnosti prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05 alebo III. ÚS 109/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka má aj v aktuálnom štádiu trestného konania dostatok možnosti, ktorými sa môže domáhať ochrany svojich základných práv a slobôd (nečakajúc na čas, kým bude proti nej prípadne podaná obžaloba, pozn.), a to či už je to prostredníctvom žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 210 Trestného poriadku, ale aj v rámci preštudovania spisu, kde môže

poukázať na nedostatky prípravného konania a žiadať o ich odstránenie, prípadne doplnenie dokazovania.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v danom štádiu trestného konania nemá právomoc zaoberať sa namietaným postupom vyšetrovateľa, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti jej sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018